

**การแสดงทัศนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างจริยธรรม
ของสังคมเข้มแข็งอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน**

**โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม)**

**ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติด้านจริยธรรม
ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในภาคราชการ”**

วันศุกร์ที่ 8 ธันวาคม 2549

ณ ตึกสันติไมตรีหลังนอก ทำเนียบรัฐบาล

เรียน ท่านนายกรัฐมนตรีที่เคารพ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อนข้าราชการที่เคารพทุกท่าน

ผมคิดว่าประมาณหนึ่งปีข้างหน้าจะเป็นโอกาสอย่างยิ่งที่ภาคราชการจะได้
พัฒนาระบบธรรมาภิบาล รวมถึงระบบจริยธรรมและคุณธรรม ให้ก้าวหน้าขึ้นไปมากกว่า
ที่ได้สั่งสมทำมาจนถึงปัจจุบัน ท่านนายกรัฐมนตรีได้กล่าวถ้อยคำที่น่าจะเป็นทั้งแรง
บันดาลใจและเป็นแบบอย่างของการคิด การปฏิบัติในฐานะเป็นข้าราชการได้อย่างดียิ่ง

หน่วยราชการเองได้ดำเนินการในเรื่องที่จะสร้างเสริมจริยธรรม คุณธรรม โดยเฉพาะ
ระบบธรรมาภิบาลมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว มีโครงการ เช่น หน่วยราชการไทยใสสะอาด
เป็นต้น ที่ทราบว่าหน่วยงานราชการทั้งหลายได้ปฏิบัติกันมา รวมทั้งหน่วยงานที่อยู่ใน
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ผมดูแลอยู่ในขณะนี้ ที่ว่าเป็น
โอกาสดียิ่ง ก็เพราะว่าท่านนายกรัฐมนตรี และ คณะรัฐบาลชุดนี้ กล่าวได้ว่าเชื่อมั่นและ
เน้นเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ทั้งในการคิด การพูด และการปฏิบัติ และเป็นคณะ
รัฐบาลที่เป็นมิตรกับข้าราชการ มีความปรารถนาดีและพร้อมจะส่งเสริมสนับสนุนในเรื่อง
คิดดี ทำดี โดยเฉพาะในเรื่องของการเสริมสร้างธรรมาภิบาล จริยธรรม คุณธรรม

ผมคิดว่าวิธีการดำเนินการต่อไปน่าจะไม่ใช่ยากนัก การพัฒนาที่ง่าย ๆ สะดวก คือ
การพัฒนาจากการทำ จากการปฏิบัติ ในเมื่อหน่วยราชการทั้งหลายได้เริ่มดำเนินการ
โครงการหน่วยงานใสสะอาด หรือที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เราไปปรับเป็น โครงการหน่วยงานสุจริตใสสะอาด เพื่อตอกย้ำคำว่า “สุจริต” เมื่อเราได้
ทำมาแล้วหรือกำลังทำอยู่แล้ว วิธีง่าย ๆ ที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น คือ นำประสบการณ์จากการ

ปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ในระบบที่เราเรียกว่า การจัดการความรู้ ในการนี้มีเทคนิคที่สามารถพัฒนาขึ้นมาได้ เทคนิคง่าย ๆ คือ การมีตัวชี้วัด ตัวชี้วัดสามารถมีได้ 2 ชุด คือ

- ตัวชี้วัดชุดที่ 1 ตัวชี้วัดความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของธรรมาภิบาล
- ตัวชี้วัดชุดที่ 2 ตัวชี้วัดปัจจัยสู่ความสำเร็จในเรื่องธรรมาภิบาล

การมีตัวชี้วัดเราสามารถทำได้ทั้งในระบบข้อมูลและสถิติ หรือในระบบการประเมิน ซึ่งการประเมินจะใช้ตัวเองประเมินก็ได้ หรือชักชวนข้าราชการทั้งหมด หรือรวมถึงประชาชนเข้ามาช่วยกันประเมิน ฉะนั้นเราสามารถตั้งหัวข้อง่าย ๆ ว่า ถ้าความสำเร็จของธรรมาภิบาลเต็ม 5 คะแนน เราจะได้เท่าไร 1,2,3,4,หรือ 5 ส่วนปัจจัยความสำเร็จนั้น พวกเราก็สามารถช่วยกันคิดได้ ซึ่งแต่ละหน่วยงานอาจไม่เหมือนกัน โดยทั่วไปอาจประกอบด้วยปัจจัยหลัก ๆ 5 ประการ ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำในองค์กร หรือการนำองค์กร (Leadership)
2. การบริหารบุคคล ตั้งแต่การรับ การพัฒนา การสร้างขวัญกำลังใจ และอื่น ๆ
3. การจัดระบบงาน รวมทั้งการมีกฎหมาย ข้อบังคับ กฎกติกาต่าง ๆ คำว่า ระบบงาน หมายถึง ระบบการทำงาน โครงสร้าง กลไก ขั้นตอน กระบวนการ ซึ่งถ้าระบบงานดี นอกจากจะช่วยให้งานมีคุณภาพ ประสิทธิภาพแล้ว ถ้าดีก็จะป้องกันการทุจริต ป้องกันการประพฤติมิชอบ ถ้าไม่ดีระบบงานจะเอื้อเปิดช่องให้ทำทุจริตได้ง่าย เป็นระบบงานที่ต้องการการปรับปรุง
4. วัฒนธรรมองค์กร รวมถึงทัศนคติ ค่านิยม
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการติดตามประเมินผล ในการให้ความคิด ความเห็น ในการที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในกระบวนการต่าง ๆ เป็นทั้งคณะกรรมการเวทีระดมความคิดเห็น การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ เรียกว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน

ประมาณ 5 ปัจจัยดังกล่าว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาธรรมาภิบาล ถ้าวัดปีนประจำรายเดือน รายสามเดือน รายครึ่งปี หรือรายปี เป็นอย่างน้อย เมื่อวัดแล้วเรามาพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน อยู่ในกรมเดียวกันก็มาไตร่ตรองร่วมกัน ระหว่างกรมมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะการไตร่ตรองแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ระหว่างกรม มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จะรู้ว่าเราทำดี จะได้เผื่อแผ่ให้หน่วยงานอื่น และถ้าไม่ดีในส่วนไหน เราก็จะพยายามเรียนรู้จากหน่วยงานอื่น วิธีนี้เป็นวิธีที่ไม่ยากเลย ผมได้สนับสนุนให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เริ่มดำเนินการ ได้ประสานกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม และสถาบันการจัดการความรู้เพื่อสังคม ให้มาร่วมกระบวนการนี้ด้วย มาส่งเสริมเสริมสร้างจริยธรรมพร้อม ๆ กับการจัดการความรู้ หรือ Knowledge Management ที่ทุกท่านในที่นี้รู้จักกันดี

ถ้าเผื่อทำเช่นนี้ ทำเป็นประจำ ประมาณ 2-3 เดือนต่อครั้ง ปีละครั้งจะยังไม่ดีพอ จะเกิดความตื่นตัว เกิดความคึกคัก เกิดทั้งความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก แรงบันดาลใจ และจะเห็นช่องทางในการพัฒนา การปรับปรุง เมื่อทำไปก็มาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไป จะเห็นความก้าวหน้า เกิดความมีชีวิตชีวา ทำให้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่สนุก น่าสนใจ มีคุณค่า ถ้าทำไปแล้วธรรมาภิบาลของเราดีขึ้น ทัศนคติ วัฒนธรรมองค์กร ระบบต่าง ๆ ดีขึ้น เกิดเป็นความภาคภูมิใจ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า ในตัวเราเอง ในหน่วยงานของเรา ในภาคราชการโดยรวม ฉะนั้นเป็นเรื่องไม่ยากและอยู่ในวิสัยที่เราจะทำได้ อยากถือโอกาสนี้ขอเชิญชวนให้ช่วยกันทำ ในส่วนของกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะช่วยดูแลให้ได้ทำ ขณะเดียวกันก็ต้องการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกรมอื่น กระทรวงอื่น หรือหน่วยงานรูปแบบอื่น เช่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรอิสระต่าง ๆ อยากทำเรื่องการพัฒนาระบบธรรมาภิบาล จริยธรรม คุณธรรม พร้อมกับการเรียนรู้และจัดการความรู้ควบคู่กันไป

ผมจึงหวังว่าวันนี้เป็นวันดีมาก ที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้มาเล่าประสบการณ์ให้เราฟัง เป็นตัวท่าน เป็นใจท่าน คณะรัฐบาลต้องการส่งเสริมสนับสนุนเรื่องของธรรมาภิบาล อย่างน้อยรัฐมนตรีจำนวนหนึ่งพยายามจะสนับสนุนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ผม เชื่อว่าคณะรัฐบาลทั้งหมด มีความปรารถนาดี มีความเป็นมิตรกับข้าราชการ โดยเฉพาะ ในเรื่องธรรมาภิบาล ขอแสดงความปรารถนาดีและเชื่อมั่นว่า ท่านทั้งหลายจะร่วมกันทำ ทำให้ดีและจะได้ผลดีจริง ขอขอบคุณครับ
